

Een cursus samenleven

Christus Triumfatorkerk, zondag 6 september 2020

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: Matteüs 18, 15-22

KOMEN

- Welkomstwoord
- Aanvangslied 'Zing een nieuw lied voor God de Here' (lied 971: 1 en 2) (allen)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag 'Welzalig wie de rechte wegen gaan' (Psalm 119: 1 en 3) (solo)
- Kyriëgebed
- Glorialied: 'Wek mijn zachtheid weer' (Lied 925) (solo: 1. Jaap, 2. Annika)

WOORD

- Met de kinderen
  - Gesprek en verhaal
  - Gebed
  - Lied met de kinderen: Sorry zeggen
- Schriftlezing Matteüs 18: 15-22 (Jacqueline)
- Lied 'Je hebt je vrienden toen bijeengeroepen' (Lied 998) (solo)
- Preek

Vorige week zondag zat ik helemaal achterin de kerk.

Naast en Imme en Servaas die daar de PowerPointpresentatie en de uitzending via YouTube in goede banen leiden.

Nu zitten Sanneke en Mike op die plek achterin bij de deur.

Ik zat daar al ruim voor het begin van de dienst. Dat bleek een strategische plek, zo kon ik goed gadeslaan hoe iedereen in deze coronatijd de kerk binnenkomt.

Je wordt bij de deur ontvangen. En ik moet zeggen Carola en Amber deden dat met veel enthousiasme. U werd gastvrij ontvangen en u werd keurig naar uw plaats gebracht, eerst de banken vooraan en dan door naar achteren, en dan ook nog eerst het middengedeelte van de bank en dan pas de uiteinden. Je kunt elkaar tenslotte niet passeren in een bank – dat lukt echt niet op anderhalve meter.

Dat ging gelukkig hartstikke goed! Net als vanmorgen hoop ik. En als je de kerk rondkijkt dan zitten er veel mensen op een andere plek dan ze gewend zijn. Want jij als we de kerk systematisch opvullen, dan heb je geen vrije plaats keuze. Ook wel eens leuk toch? Dan zie het eens van een andere kant, en dan zit je weer eens bij iemand anders in de buurt.

Soms ging het ook wat minder goed. Dat hele systeem, van wachten bij de ingang en naar een willekeurige plek gebracht worden. Dan ontstond er een gesprek. Iemand die graag op een andere plek wil zitten omdat hij of zij anders het beamerscherf niet goed kan zien, of tegenlicht heeft door de ramen hierachter, omdat de ringleiding het beste werkt als je aan het gangpad zit. Ik noem maar wat mogelijke argumenten.

En dan ontstaat er een discussie. Ik zag vorige week zelfs dat er iemand gevraagd werd ergens anders te gaan zitten, zodat een echtpaar op haar plek kon gaan zitten. Gelukkig lossen we dat meestal prima op. Maar soms is het ook echt niet leuk als je aangesproken wordt op je gedrag. "Nee, mevrouw u moet echt daar gaan zitten, anders blokkeert u de hele rij." "Nee, meneer als u eenmaal op uw plaats zit, dan moet u ook blijven zitten, want we willen zo min mogelijk geloop door de kerk." Zitten jullie wel op een aangewezen plek – met zo'n papier? Volgens mij is dit geen anderhalve meter."

Het ligt aan de toon waarop je wordt aangesproken. Het ligt ook aan je eigen bui, hoe je de aanwijzing opneemt. En soms ben je het er ook echt niet mee eens, je doet toch je best om je aan de coronaregels te houden? Waar bemoeit die persoon in zijn rode hesje zich mee?! Volgens mij ging het vorige week en ook vanmorgen allemaal best goed. Ik hoorde ook dat er soms wat fricties ontstonden deze zomer. Vrijwilligers die zich net een politieagent voelden – en dat soms ook moesten zijn – en kerkgangers die het onterecht vonden dat ze werden aangesproken.

Het is ongemakkelijk. Elkaar aanspreken op je gedrag. Het is moeilijk om tegen iemand te zeggen dat hij of zij in jouw ogen iets fout heeft gedaan. Vaak doen we het maar niet. Te ingewikkeld en laten we het maar. Dat is niet altijd even handig. Soms komt het dan uiteindelijk tot een uitbarsting. Jij doet altijd maar dit of dat! Het is beter om het meteen te zeggen. Maar ja hoe doe je dat? dat is nogal ingewikkeld. Hoe kies ik de juiste woorden Hoe zorg ik ervoor dat de ander zich niet aangevallen voelt. Hoe laat ik ruimte voor de ander, misschien heb ik het wel verkeerd gezien. Misschien heeft hij of zij wel een goede reden voor zijn of haar gedrag.

In zekere zin gaat de tekst vandaag hierover.

“Als een van je broeders of zusters tegen je zondigt, moet je die daarover onder vier ogen aanspreken.”

Ik weet niet of mijn inleiding helemaal de lading dekt. *Tegenover jou zondigt* – dat is iets anders dan wat flexibeler omgaan met de coronaregels. En zondigen. Wat is dat eigenlijk, is dat niet veel zwaarder dan een meningsverschil, of aangesproken worden op je gedrag?

Ja. Zondigen dat is iets doen wat jou relatie met God in de weg staat. Het heeft te maken met jouw roeping als mens verzaken. Niet doen waartoe God je geroepen, geschapen heeft. Dat zijn nogal zware termen. En tegen een ander zondigen, wat is dat dan? Dat heeft te maken met de ander belemmeren zijn roeping te volgen. Een ander niet vrij laten, zodat hij of zij niet tot zijn bestemming kan komen, dat zij niet de mens kan worden die God in hem of haar ziet.

Zonde is een zwaar woord. Misschien dat we het daarom niet meer zo vaak gebruiken. Het Griekse woord voor zondigen kan ook in gebreken blijven betekenen, of een fout begaan. Dan komt het misschien iets dichterbij. En zo is deze toespraak van Jezus ook bedoeld. Met het oog op de gemeente van leerlingen die na zijn opstanding bij elkaar komen en met vallen en opstaan gaan proberen een gemeenschap te zijn – net als wij.

En zowel in het jaar 30 van onze jaartelling als bij 2000 jaar later blijken we het toch wel heel moeilijk te vinden om de ander op gedrag aan te spreken.

De kerkgeschiedenis bewijst dat het vaak misgaat. In het groot bij kerkscheuringen en in het klein, als iemand miskend of teleurgesteld afhaakt. Omdat we het te fel zeggen, of omdat de ander zich te snel op de teentjes getrapt voelt. Of allebei. Zoals mevrouw Hogepoot en meneer Langeteen in het kinderverhaal.

En toch moeten we er in investeren. Dat is de strekking van het verhaal. Want we staan wel ergens voor. En we geloven wel ergens in. En we zoeken hartstochtelijk naar manieren om samen kerk te zijn. En daarom moeten we elkaar soms aanspreken op hoe we met elkaar omgaan. Of waar we geraakt worden in het gedrag van de ander.

Maar, zegt Jezus hier in Matteüs 18: alles in dat gesprek moet erop gericht zijn om elkaar voor de gemeente te behouden.

Zo'n insteek maakt je gedrag misschien al milder. Als je iets te hoog van de toren blaas, dan zegt de ander: dan doe je het toch lekker zelf! Of nou als jij er zo overdenkt, dan kom ik hier nooit meer. En nog erger: begin bij de bron. Als jij iets hebt tegen een ander. Zeg het tegen de ander. En hem of haar alleen. Ga er niet met anderen overpraten, maar zeg wat je op het hart hebt. Dat is de eerste stap: onder vier ogen, in alle eerlijkheid en bescheidenheid.

Want stel dat iemand jou iets aandoet. Iets waardoor de relatie tussen jou en die ander beschadigt. Wat moet je dan doen? Grofweg zijn er twee mogelijkheden: je laat elkaar los of je houdt elkaar vast.

Jezus kiest in eerste instantie voor vasthouden. In tweede instantie ook en in derde instantie ook. Pas als dat allemaal niet helpt, is er een andere mogelijkheid. Dan moeten jullie misschien uit elkaar gaan.

Matteüs 18 begint met de vraag van Jezus' leerlingen wie de grootste is in het Koninkrijk van de hemel. Daarop zet Jezus een kind in het midden. Hij legt uit dat zijn leerlingen moeten 'worden als een kind'. En hij verbindt daar meteen een waarschuwing aan: breng kleine mensen niet van de goede weg af. Daarna vertelt Jezus over een herder die een schaap kwijt is, het verhaal dat ds. Schiethart twee weken geleden vertelde. De herder zoekt net zo lang tot hij dat ene dier weer gevonden heeft. Zoals die herder gehecht is aan zijn schaap, zo is God gehecht aan 'deze kleine mensen'.

Als je die verhalen mee laat klinken in dit verhaal, dan is de vraag in onze lezing vandaag: En jij? Wat voor herder ben jij? Lijk je op die herder die er alles voor over had om zijn kudde bij elkaar te houden? Jezus zet in met de situatie: Wat als een van je medegelovigen iets verkeerd doet? Je zou kunnen zeggen dat diegene dan lijkt op een schaap dat zijn eigen weg kiest. Wat doe jij dan om de band te herstellen?

Het eerste gesprek is het belangrijkste. Herkend je gesprekspartner het probleem? Zo ja, dan kan je erover praten. Bij nee wordt het al moeilijk.

Jezus vertelt zijn leerlingen over drie stappen die kunnen helpen om iemand te veranderen in zijn gedrag: persoonlijk, met twee getuigen of ten overstaan van de hele gemeente. En als dat allemaal niet helpt? 'Behandel hen dan zoals je een heiden of een tollenaar behandelt', zegt Jezus. Dat klinkt niet best. Dat klinkt ons dreigend in de oren. Dat riekt naar tucht, naar uitsluiting bij het avondmaal, naar excommunicatie en alles wat er in de geschiedenis van onze kerk allemaal is misgegaan. Maar of dat bedoeld wordt? Want hoe behandelde Jezus de tollenaars en de heidenen ook alweer?

Precies....

De sleutel tot het verstaan van deze moeilijke opdracht van Jezus om elkaar aan te spreken op ons gedrag ligt in vers 21. Eigenlijk hoort dat vers bij de lezing van volgende week. Maar ik denk dat we hem deze week al niet kunnen missen.

Petrus stelt daar een mooie vraag over wat Jezus net verteld heeft. 'Hoe vaak moet je iemand vergeven?' Het antwoord van Jezus: 'Zeventigmaal zeven'.

Dat is de opdracht. Oprecht en eerlijk gemeente zijn. Afspraken maken en die nakomen – zeker, maar alles moet erop gericht zijn elkaar voor de gemeente te behouden.

Een zware opdracht, zeker in deze tijden waarin we elkaar minder zien.

Laten we dat doen: elkaar voor de gemeente van Christus behouden.

Amen.

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Geloofsbelijdenis 'Ik geloof in God de vader' (Lied 340b) (allen – staande)
- Dankgebed en voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Digitale collecte
  1. Diaconie algemeen
  2. Christus Triumfatorkerk
- D. Wijkkas

GAAN

- Slotlied 'Samen op de aarde' (Lied 993: 1, 2 en 6) (allen)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"
- Orgelspel